

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande över ”Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott” (Ds 2019:1)

Ju2019/00209/L5

Borås tingsrätt har beretts tillfälle att lämna synpunkter på promemorian Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1). Tingsrätten har följande synpunkter på de förslag m.m. som presenteras i promemorian.

Avsnitt 5 Systematiska stölder och hälerier

Lika med utredaren anser tingsrätten att straffbestämmelserna grov systematisk stöld och grovt systematiskt häleri inte bör införas. I syfte att uppnå en enhetlig och harmoniserad straffrätt bör det vid lagstiftning rent allmänt undvikas att bryta ut särskilda gärningsmoment, som närmast är att hänföra till bedömningen av hur allvarligt ett brott är, till helt nya straffbestämmelser.

Tingsrätten tillstyrker utredarens förslag att införa brottets systematik som ett nytt kvalificerande rekvisit vid gradindelningen av stöld och häleri. Mot bakgrund av den restriktivitet som finns i praxis när det gäller frågan om ett brott ska anses begånget systematiskt finns det enligt tingsrätten – vilket också har framhållits i promemorian – dock anledning att ifrågasätta om ett nytt kvalificerande rekvisit kommer att få något större genomslag i rättstillämpningen.

Tingsrätten vill i sammanhanget passa på att föreslå att det i straffbestämmelsen om grovt häleri, 9 kap. 6 § tredje stycket brottsbalken in fine, bör föras in ett ”annars” omedelbart före orden ”varit av särskilt farlig art” för att nå överensstämmelse med utformningen av straffbestämmelsen om grov stöld.

Avsnitt 6 Inbrottsstöld

Tingsrätten tillstyrker utredarens förslag till införande av inbrottsstöld som en ny straffbestämmelse. I fråga om inbrottsstölder finns det, med hänsyn till den allvarliga personliga kränkning sådan brottslighet i allmänhet innebär för brottsoffret, särskilda skäl att bryta ut just tillgrepp som ägt rum i någons bostad till en ny, särskild straffbestämmelse.

Vad gäller minimistraffet för inbrottsstöld tillstyrker tingsrätten utredarens uppfattning att det bör bestämmas till nio månader i stället för ett år för att inte i allt för hög grad avvika mot vad som är föreskrivet för annan brottslighet som innebär en många gånger mer allvarlig kränkning av den personliga integriteten.

Avsnitt 7 Försök och förberedelse till häleri

Mot bakgrund av vad som framgår i promemorian, kan det ifrågasättas om det föreligger ett behov av lagstiftning som kriminaliserar försök och förberedelse till häleri. Tingsrätten ser dock i och för sig inga hinder mot en sådan lagstiftning.

Något som talar för en kriminalisering är en ökad harmonisering till lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott. I denna lag är även stämpling till brott kriminaliserat. Om försök och förberedelse till häleri kriminaliseras, framstår det därför lämpligt att även stämpling kriminaliseras. Härvid ska dock anmärkas att stämpling till stöld inte är kriminaliserat.

Avsnitt 8 Tillträdesförbud

Tingsrätten anser, till skillnad från utredaren, att det finns övervägande skäl som talar för ett införande av en reglering om straffsanktionerande tillträdesförbud. Utredaren har i huvudsak kommit fram till slutsatsen att den grundlagsstadgade rörelsefriheten och vikten av tillgång till bibliotek väger tyngre än de intressen som en lag om tillträdesförbud är avsedd att skydda. Enligt tingsrätten bör även den grundlagsskyddade äganderätten beaktas vid denna intresseavvägning. Upprepade trakasserier mot butiksanställda och tillgreppsbrott i näringsidkares verksamhet innebär en allvarlig kränkning av äganderätten. Allvarliga ordningsstörningar i sådana verksamheter som tillträdesförbudet är avsett att skydda, innebär

dessutom en inskränkning av skötsamma personers möjligheter att utnyttja dessa verksamheter. Sammantaget talar detta enligt tingsrätten för ett införande av en lag om tillträdesförbud.

När det gäller rätten till tillgång till bibliotek kan det konstateras att tillträdesförbudet endast avser ett specifikt bibliotek. Ett meddelat tillträdesförbud avseende ett bibliotek förbjuder därmed inte förbudspersonen att besöka andra bibliotek. Detsamma skulle gälla för badanläggningar och butiker för vilka en person meddelats tillträdesförbud till. Vidare torde ett tillträdesförbud endast bli aktuellt efter upprepad brottslighet, trakasserier eller annat allvarligt störande beteende. Således har en förbudsperson haft tidigare möjligheter att upphöra med sitt otillåtna beteende och därigenom undvika att tillträdesförbud över huvud taget meddelas. Mot denna bakgrund anser tingsrätten att skyddsintressena väger tyngre än de inskränkningarna ett tillträdesförbud skulle innebära för en förbudsperson. En lag om tillträdesförbud framstår därmed som lämplig.

Förslaget till en lag om tillträdesförbud följer i allt väsentligt den nuvarande regleringen om tillträdesförbud till idrottsarrangemang och kontaktförbud. Detta framstår som ändamålsenligt. Således tillstyrker tingsrätten det förslag till utformning av en sådan lag som lämnas i promemorian.

Avsnitt 10 Konsekvensanalys

I promemorian anges att förslaget till en ny lag om tillträdesförbud kommer att leda till ökade kostnader för bl.a. domstolarna och att dessa kostnader bedöms rymmas inom domstolarnas befintliga anslag. Vidare görs i promemorian en grov uppskattning att antalet ärenden per år kan komma att uppgå till 5 000. Även om samtliga ärenden inte kommer att nå domstolarna, kan det finnas skäl att belysa frågan vilka undanträngningseffekter en ökad tillströmning av ärenden med förturskaraktär kan medföra i domstolarnas verksamhet, om merkostnaderna härför ska rymmas inom de befintliga anslagen.

Vid avfattningen av detta yttrande har lagmannen Peter Broberg, rådmannen Thomas Andersson och tingsfiskalen John Rosell (föredragande) deltagit.

Peter Broberg

John Rosell